

ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПЕДАГОГІЧНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ В КОНТЕКСТІ ЗАВДАНЬ З РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

На сучасному етапі розвитку наукових досліджень з питань виховання особистості майбутнього громадянина розвинутої країни все більшого значення набуває потреба у розвитку особистісної «Я- концепції» молоді людини, формування почуття шанобливого ставлення як до власного життя, так і життя іншої людини, підготовка її до нових соціальних умов майбутнього тощо. Виховання особистості набуває особистісно орієнтованої спрямованості, а потребою часу – виступає підготовка студента педагогічного вузу до особистісно орієнтованого виховання дитини.

Сьогодні відповідно Болонської декларації підготовка фахівців йде за рівнями “бакалавр” та “магістр”, рівень “спеціаліст” скасовується, тобто професіограма вчителя потребує коректив, згідно освітньо професійної програми підготовки бакалавра й магістра.

Професіограма вчителя- це перелік і опис загально-трудова і спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для успішного виконання професійно-педагогічної діяльності.

Звертається увага на підготовку молодого вчителя до виховної роботи в дослідженнях О. А. Дубасенюк через вирішення педагогічних завдань та ситуацій, і Г. В. Троцько— шляхом удосконалення форм та системи виховної роботи.

Особливе значення слід приділити роботам, в яких розглядається професіограма вчителя-вихователя (Є. І. Антипова, Н. Є. Щуркова, М. І. Болдирев, Л. В. Симончик, Т. В. Пайкова, Л. І. Макарова, М. І. Гей, Є. Г. Іванова, Р. Л. Нью, В. І. Воробей, П. Д. Красовський, О. А. Свириденко) та ін.

Цікавими, для розкриття проблеми нашого дослідження, є концепції підготовки студентів до впровадження виховної роботи за такими напрямками: комплексного підходу (О. В. Бодаков); індивідуалізації (О. М. Пехота); професійно-діяльнісного підходу (Л. І. Рувинський); цілісності (В. А. Семичепко); цілісного бачення педагогічного процесу (Н. Д. Хміль); виховання особистісної культури вчителя як основи формування професійної майстерності (Л. С. Нечипоренко); професіоналізм позааудиторної роботи зі студентами з педагогіки (Л. В. Кондрашова) та ін.

Аналіз наукових досліджень із питань підготовки студентів до виховної роботи в системі багатоступеневої освіти дозволяє зробити висновок, що й сьогодні не існує

серйозних наукових розробок технологічного підходу до цієї проблеми. Деякі наукові дослідження не отримали певної підтримки серед викладачів педагогічних вищих навчальних закладів, не були потрібні у той період розвитку суспільства.

Система підготовки студентів до виховної роботи не може відбуватися без урахування різноманітних форм. Рівень підготовки випускників педагогічних вищих навчальних закладів до виховної роботи на даний час не відповідає соціальним запитам суспільства. Це виявляється у протиріччях між творчим, новаторським характером педагогічної праці і репродуктивним характером навчальної діяльності студентів у системі вищої педагогічної освіти, між складністю професійних функцій вчителя й низьким рівнем готовності майбутніх вчителів до практичного її виконання. Успіх виховного процесу залежить і від того, наскільки вихователь готовий перейти до особистісно орієнтованої педагогіки у виховному процесі, створення взаємодії співробітництва, співдружності з вихованцями, впровадження сучасних технологій, створення авторських виховних технологій.

Завданням нашого дослідження була розробка моделі підготовки майбутнього педагога до особистісно орієнтованого виховання. Враховуючи реалії сьогодення, а саме перехід до багатоступеневої системи освіти, головний акцент реалізації моделі був зроблений на рівнях “бакалавр” та “спеціаліст”. Така підготовка проходила під час академічного навчання та організації освітнього середовища в вузі, враховуючи регіональній й національні особливості. Потенційні можливості, як свідчать дослідження, мають нормативні курси з педагогіки та психології та система спецкурсів “Технології виховного процесу», «Виховання у світовому освітянському просторі», “Сучасні педагогічні системи виховання”, що мали особистісно орієнтований та практико орієнтований характер та організація самостійної і науково-дослідної роботи студентів. Така діяльність вищого педагогічного закладу була спрямована також на суб’єктне становлення фахівця, спроможного на практиці здійснювати особистісно орієнтований виховний процес дитини.

Між тим, суб’єктне становлення фахівця не може завершитись на рівні “спеціаліст” та “бакалавр”, тому правомірно звернути особливу увагу на наступний ступінь “магістерська підготовка” до означеної проблеми. З метою вдосконалення менеджментських виховних знань, умінь та навичок виховною діяльністю, акцент у підготовці магістрантів до означеної проблеми був зроблений на самоменеджмент творчого зростання педагога. Цей період співпадає з першими роками самостійної роботи з обраної професії та навчанням в магістратурі.

Характерними ознаками цього періоду виступають наступні:

- завершується професійне самовизначення, складається стійка установка на самоменеджмент особистісного та творчого зростання, спостерігається потяг до самовдосконалення;

- професійні навички самоменеджменту перетворюються в уміння , в звичні форми поведінки в професійній діяльності;
- студент-магістрант стає суб'єктом професійної діяльності та суб'єктом професійного самоменеджменту.

Наведення вище характеристика дозволяє простежити внутрішні закономірності професійного становлення фахівця і тим самим моделює умови для того, щоб оптимізувати процес самоменеджменту виховною особистісно орієнтованою діяльністю, робить його активним та ефективним. Знання внутрішніх закономірностей дозволяє здійснювати менеджмент процесу підготовки майбутнього вчителя за рівнем “магістр” до особистісно орієнтованої виховної діяльності.

Як свідчать дослідження особистісно орієнтоване виховання неможливо здійснювати в практичній діяльності, якщо вчитель не розвиває свою педагогічну творчість. Тому особливу увагу ми приділяли самоменеджменту творчого зростання вчителя-вихователя в процесі здійснення ним та опанування проблеми підготовки до особистісно орієнтованого виховання.

Проблема педагогічного самоменеджменту є достатньо не вивченою[4], тому що початок наукового осмислення її приходить на середину дев'яностих років (Зайверт Л., Карпічев В., Лукашевіч Н.П.). Зацікавленість сучасної науки проблемою є не випадковою, вона обумовлена логікою розвитку управлінських знань, а також сучасними тенденціями розвитку вищої школи – її соціокультурним та особистісним аспектом.